

Oslo, 25.8.2006

Høringsuttalelse

Forslag til satsingsplan for utdanningssamarbeid med Nord-Amerika

*ANSAs høringsuttalelse til rapporten fra
"Arbeidsgruppe til utredning av satsningsplan for utdanningssamarbeid med Nord-Amerika"*

ANSA
Storgata 19, 0148 Oslo
Telefon: 22 47 76 05 – Mobil: 90 65 11 56
E-post: president@ansa.no – Web: www.ansa.no

ANSA ser på Kunnskapsdepartementets satsning på tettere samarbeid med Nord-Amerika som svært gledelig. Vi er takknemlige for at utenlandsstudentenes interesser kunne bli representert i arbeidsgruppen gjennom ANSAs deltakelse der. Vi takker også for invitasjon til å være med i høringsrunden angående de mulige tiltakene for utdanningssamarbeid med Nord-Amerika, fremstilt i rapporten fra arbeidsgruppen.

ANSA ser det som svært positivt at arbeidsutvalget trekker frem en rekke både kortsiktige og langsiktige tiltak for å øke studentstrømmen til USA og Canada. Noen av tiltakene er relatert til studiestøtteordninger og kommer således studentene direkte til gode. Noen av disse kan gi umiddelbar effekt, mens andre er mer langsiktige. ANSA mener det er riktig å innføre tiltak som kommer studentene direkte til gode, og håper Kunnskapsdepartementet kan prioritere løsninger som vil gi umiddelbar effekt, slik som gjeninnføring av freshmanstøtten.

ANSA mener gjeninnføringen av freshmanstøtten vil være det viktigste enkelttiltaket for å øke tilstrømmingen av norske studenter til USA.

Gjeninnføringen av freshmanstøtte betyr at Kunnskapsdepartementet fjerner det mest betydelige hinderet for økt studentmobilitet til USA. Det vil være mindre hensiktsmessig å satse på nye studiefinansieringstiltak som fullstipendiering og ettergivelse av lån, så lenge man allerede har dette hinderet i dagens studiestøttesystem.

Andre tiltak er rettet mot utdanningssektoren og støtteapparatet rundt. ANSA mener det er flere gode tilleggstiltak, og mener disse må komme i tillegg til studiestøtten for å oppnå best mulig effekt.

Økt studentmobilitet

Arbeidsgruppen mener at studentmobilitet er viktig indikator på om strategien er vellykket eller ikke.

Etter grundige diskusjoner er gruppen kommet til at det er studentmobilitet som er den sentrale og umiddelbart realistiske indikator på utdanningssamarbeidet. Dette betyr ikke at effekten av f. eks. godt arbeid med institusjonsavtaler, fagpersonalets medvirkning eller studentmobilitet knyttet til forskerkontakt underkjennes, men at det er studentmobiliteten som vil vise at vi er på rett vei og som bør utgjøre målestokken for utviklingen. Uten en tydelig økning i antall studenter som studerer ute, kan ikke strategien kalles vellykket, selv om aktivitetene for øvrig skulle vise vekst. Og til en viss grad vice versa: Hvis studenttallet øker, er strategien en suksess selv om det ikke skjer noe tilsvarende på de nevnte aksene. (Rapporten, s. 12)

ANSA støtter seg til at studentmobiliteten er det sentrale momentet for satsningsplanen. Rapporten legger frem mange gode tiltak for å øke antallet norske studenter i Nord-Amerika. For å oppnå best mulig effekt, nemlig en tydelig økning i dette antallet, er noen virkemidler viktigere å gjennomføre enn andre. Noen av virkemidlene som er foreslått vil kunne ha umiddelbar effekt, mens andre har en langsiktig effekt. Dersom man ønsker å påvirke kommende studenter valg av studieland, vil tiltak som har umiddelbar effekt være en katalysator for å øke antallet studenter til Nord-Amerika.

Det er fire tiltak som er foreslått som direkte omhandler studiestøtte og angår den enkelte student, nemlig forslagene om å innføre

- Fullstipendiering av skolepenger inntil 52 320 kr for delstudenter og masterstudenter i USA og Canada.
- Ettergivelse av lån for studenter som avslutter en utdanning i USA eller Canada med bestått eksamen.
- Åpning for to års finansiering av ettårige masterutdanninger i realfag og teknologifag under visse forutsetninger.
- Å gjeninnføre støtten til freshmanåret i USA (særuttalelse).

Resterende forslag er stort sett knyttet til tiltak rettet mot å tilrettelegge for samarbeid for universitets- og høyskolesektoren i Norge versus USA og Canada. Andre forslag er rettet mot å øke interessen for studier i USA og Canada gjennom informasjonstiltak, opprettelsen av en utdanningsråd i Washington, med mer. Felles for disse forslagene er at de ikke direkte påvirker studiefinansieringen, men er indirekte tiltak.

De forslagene som er rettet mot studiefinansiering for den enkelte student, kan deles inn i to kategorier; *bortfall av hindringer og nye virkemiddel.*

ANSA mener at man først bør ta bort de eksisterende hindringene som eksisterer i dag. Dette vil være et effektivt tiltak. Dernest vil man se i hvor stor grad det er behov for ytterligere tiltak ved å innføre nye virkemiddel.

Ad forslag om fullstipendiering: Dette er et forslag som retter seg mot delgrad og master. Denne gruppen har allerede i dag en mer gunstig finansieringsordning. Siden studiestøtten i dag gir 70 prosent stipend og kun 30 prosent låneandel av 52 320, vil det kun være de resterende 30 prosentene som skal være det siste "overtalelsesmiddelet". Dette vil utgjøre 16 000 kr per student i året. ANSA tror at dette vil være en så liten sum at endringen ikke vil

kunne gi særlig effekt. Lånet totalt sett vil være tett opptil 100 000 kr i per studieår for den enkelte norske student i USA og Canada. Dette er forutsatt at vedkommende betaler ordinære skolepenger, uansett fullstipendiering av de resterende 30 prosent av 52 320 kr eller ikke¹.

Ad forslag om ettergivelse: Forslaget om å innføre ettergivelse av lån for studenter som avslutter en utdanning i Nord-Amerika, er klart et forslag som kan ha god virkning. Dersom man har til hensikt å styre studentstrømmen, vil dette først ha virkning etter endt studium. En slik langsiktig virkning har dessverre ofte minimal effekt, da mange studenter ikke lar seg påvirke av lavere låneandel etter endt utdanning. Reduksjon av låneandel etter fullført masterutdanning var en ordning som ble avvirket for få år siden. Dersom man skal gjeninnføre denne kun med henblikk på USA/Canada, er det nyttig å se på om denne ordningen hadde en tydelig effekt på økt gjennomføring av grad og om det hadde en effekt på valg av studieland.

Ad forslag om realfagstiltak: Angående forslaget om å åpne for to års finansiering av ettårige masterutdanninger i realfag og teknologifag under visse forutsetninger, vil ANSA påpeke at dette kun har effekt på en mindre gruppe.

Canada allerede i vekst

Det har vært en økning av norske studenter på både delgrad og helgrad i Canada i løpet av de siste fem årene. I Canada får man allerede i dag støtte til første året av 4-årig bachelorgrad. Dette kan være årsaken til at antallet norske studenter i Canada er økende.

Delgrad versus helgrad

Arbeidsgruppens sammensetning har primært bestått av representanter fra norsk universitets- og høyskolesektor. Dette har gitt en del føringer på forslag, og overvekten av forslagene fra gruppen er rettet mot tiltak for å øke delgradsatsning. ANSA ser det som hensiktsmessig å veie opp for denne tendensen ved å komme med forslag for å styrke helgradsatsning i Nord-Amerika.

I rapporten foreligger en målsetning om å øke antallet delgradsstudenter i USA til 1200 innen 2010 i USA. Jamfør Lånekassens tall for skoleåret 2004-2005 var det 490 norske delgradsstudenter i USA. For skoleåret 2005-2006 var det 666 norske delgradsstudenter i USA. Det vil si at det i løpet av ett skoleår allerede har vært en økning på 176 studenter, noe som tilsvarer en årlig økning på 36 prosent. Dette viser at målsetningen kan oppnås uten å tilføre ekstra virkemidler innen delgrad i USA.

Denne positive utviklingen viser at det allerede foreligger stor interesse for delgradsstudier i USA blant studentene i Norge. Samtidig viser denne økningen at norske læresteder allerede i dag har fokus på avtaler og utvekslingsmuligheter med USA. For øvrig er det viktig å poengtere at USA er det mest populære landet å ta utveksling til for norske delgradsstudenter. Deretter er det Storbritannia og Australia som er de mest populære landene for delgradsstudier, med henholdsvis 522 og 513 delgradsstudenter i 2005-06².

Ansa ser svært positivt på denne utviklingen innen delgrad. Dersom denne årlige utviklingen fortsetter i samme tempo kan man oppnå målet med å få 1200 delgradsstudenter i USA innen 2010 uten nye tiltak. ANSA stiller derfor spørsmålstegn ved hvorvidt det er hensiktsmessig å

¹ Basert på sammenlagt låneandel av skolepengestøtten og basisstøtten for satsene 2006-07. Låneandelen i reisestøtten er holdt utenfor.

² Tall fra Lånekassen 1.8.2006

innføre virkemidler for å øke antallet delgradsstudenter i USA, når denne økningen allerede er et faktum.

Interesse for USA i dag

ANSAs infosenter for studier i utlandet mottar en rekke henvendelser fra kommende studenter som ønsker å studere i USA. ANSA opplever at mange ser på USA som et naturlig valg av studieland, da studiene er på engelsk, og nordmenn har lang tradisjon for å studere i USA. Siden første året ikke er støttet av Lånekassen ser mange seg dessverre nødt til å velge alternative studieland. Uten støtte fra Lånekassen har de færreste av studentene de midlene som skal til for å gjennomføre første året av graden. Mange av studentene velger bort USA til fordel for å studere i land hvor Lånekassen gir studiestøtte for hele graden. Det gjenspeiles i statistikken over de mest populære landene for utenlandsstudenter, som er Storbritannia og Australia. ANSAs erfaring er derfor at det per i dag allerede er stor interesse for studier i USA. Det vil derfor ikke være formålstjenelig å iverksette tiltak for å øke interessen for studier i USA, da det allerede eksisterer stor interesse for dette i utgangspunktet. Derimot er det hensiktsmessig å legge vekt på å fjerne hindringene for de som ønsker å dra til USA for å ta en helgrad ved å tilrettelegge med studiefinansieringsordninger, slik at studenter kan realisere ønsket om USA-studier, fremfor å etablere nye virkemiddel.

Gode finansieringsordninger for studenter som ønsker å studere i USA er det mest presise virkemiddelet som vil skape økt mobilitet av norske studenter i USA. Selv ved å iverksette andre tiltak som skal øke antallet studenter i USA, vil den største hindringen for potensielle USA-studenter være tilstede, nemlig at man ikke får støtte til første året av en bachelorgrad.

Bachelor bidrar til vekst

Tradisjonelt sett har bachelorstudenter vært den største gruppen norske studenter i USA. Det er denne gruppen som kan bidra til ytterligere økning i antallet norske studenter i USA. Jamfør målet med satsningsstrategien hvor det er studentmobiliteten som ”vil vise at vi er på rett vei og som bør utgjøre målestokken for utviklingen”. Dersom man tar dette til etterretning, er det denne gruppen som vil være viktig for å øke studentmobiliteten til USA. Om man da fjerner den hindringen som har ført til reduksjon i antall norske studenter i USA de siste årene, vil man være på riktig vei for å øke studentmobiliteten. Dernest kan man vurdere å iverksette ytterligere tiltak dersom man ønsker ytterligere økning.

Øvrige tiltak

Mange av de tiltakene som retter seg mot andre aktiviteter som økt informasjon, markedsføringstiltak og ansettelse av utdanningsråd i Washington for å stimulere til økt samarbeid og interesse for studier i Nord-Amerika, er interessante virkemidler. Det er imidlertid vrient å slå fast hvilke resultater summen av disse enkeltforslagene vil kunne gi, og hvilke av tiltakene som bør prioriteres. Listen med rundt 30 ulike tiltak er lang og omfattende. Den griper inn i ulike sektorer og involverer ulike aktører, og kan som sådan være komplisert å etterleve.

Forslaget om å benytte 500 000 til tiltak for å bedre kontakten mellom Norge og USA/Canada er et forslag ANSA støtter opp om. Forslag til videre arbeid kan være å benytte ANSAs

nettverk i landene ute. Dette kan bidra til økt kontakt mellom Norge og amerikanske og canadiske studenter som tar sikte på å ta hele eller deler av studiet i Norge.

Gjeninnføre freshman

ANSA mener at det viktigste enkelttiltaket for å øke tilstrømmingen av norske studenter i USA er å fjerne det mest betydelige hinderet for denne utviklingen, nemlig å gjeninnføre støtte til freshmanåret. Ut fra dette synspunktet mener vi det vil være mindre hensiktsmessig å satse på tiltak som fullstipendiering og ettergivelse av lån, da dette ikke vil fjerne det største hinderet for at norske studenter kan ta en bachelorgrad i USA. Samtidig ser vi positivt på en rekke av de langsiktige tiltakene som er blitt foreslått, men mener at disse bør implementeres etter at man eventuelt gjeninnfører støtte til første året av en amerikansk bachelorgrad.

Effekt av gjeninnføring av støtte til freshman

Bortfallet av støtten til freshmanåret i USA er en av de viktigste grunnene til den dramatiske nedgangen i antallet norske studenter i USA. Freshmanåret inngår i en fireårig bachelorgrad som gir grunnlag for godkjenning i Norge, og bør derfor være støtteberettiget. Gjeninnføring av støtte til Freshmanåret i USA vil kunne gi merkbar virkning for å øke antallet norske studenter i USA. Tiltaket har en kostnadsramme på NOK 9,8 million.

ANSA oppfordrer Regjeringen til å gjeninnføre støtten til første året av en amerikansk bachelorgrad fra og med undervisningsåret 2007-08.

Mvh

Christian Myrstad
President ANSA 2006-2007

Silje Budeng
Rådgiver

ANSA stiller seg til rådighet for videre diskusjon og eventuelle utredninger.

President:

Christian Myrstad
Telefon: 22 47 76 05
Mobil: 90 65 11 56
E-post: president@ansa.no

Rådgiver:

Silje Budeng
Telefon: 22 47 76 03
Mobil: 481 58 313
E-post: silje.budeng@ansa.no